

Самостійно відкриваючи для себе певні мовні явища, учень дістає задоволення, впевненість у своїх здібностях, що зумовлює самореалізацію особистості. Саме у грі слід шукати приховані можливості для успішного засвоєння учнями навчального матеріалу. У дидактичних іграх діти спостерігають, порівнюють, класифікують предмети за певними ознаками, здійснюють аналіз і синтез, абстрагуються від несуттєвих ознак, роблять узагальнення.

На практиці в системі активного навчання намагаюся використовувати такі моделі пізнавальних (дидактичних) ігор: імітаційні, операційні, рольові, сюжетні, ігри-змагання, лінгвістичні. Використання ігор у навчанні з випередженням має беззаперечну результативність.

В імітаційних іграх під час заняття імітується діяльність конкретної роботи людей («Я – вчитель», літературознавці, історики, політики, прокурор, адвокат, еколог та ін.), обстановка, умови, в яких відбувається подія. Практикую такі типи уроку, як: урок-мандрівка, урок-заочна екскурсія тощо.

Операційні ігри допомагають відпрацювати виконання конкретних специфічних операцій (методику проведення дискусії, конференції, бесіди, диспуту). Проводячи урок-розслідування, урок-суд, надаю значної уваги вивченню реальної обстановки, можливості імітації її.(Вдало проходять уроки таких типів за творами П.Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

У рольових іграх відпрацьовується тактика поведінки, дій, виконання функцій. Між учасниками розподіляються ролі з обов'язковим змістом відповідно до проблемної ситуації, винесеної на обговорення. Для проведення таких ігор використовую такі типи нестандартних уроків: урок-КВК, урок-подорож, урок-казка, урок-композиція.

На своїх уроках використовую цілий спектр лінгвістичних ігор: кросворд, вікторина, аукціон, мовний конкурс, лінгвістична загадка, лінгвістична задача, «Сходи», «Перехрестя», ребус, «Ти – редактор», «Зайвина», «Спіймай помилку», «Вірю – не вірю», «Визбирувач», «Сортування», «Найрозумніший», «Мовна дуель», «Останнє слово – за тобою», «Хто швидше», «Лінгвоєстафета», «Ти – учитель», біржа, вечір, вітальня, доміно, «жива» газета, тренінги, книгарня, ярмарок, лото, марафон, усний журнал, захист проекту, фестиваль тощо.

Нетрадиційні форми роботи,

запропоновані В. Л. Федоренком (анаграма, антисуржик, асиндетон,

брак слів, вкраплення, дуель, епіфора, зроби з мухи слона, кліше, лови помилку, мовний ланцюжок, поле чудес, резюме та інші) після вивчення, апробації їх на уроках намагаюся

трансформувати. З імпровізації з'явилися власні ігри під назвами: «Конкурс чомучок», «Лінгвіст-конструктор», «Мудрик», «Похід за знаннями», «Відгадай слово», «Мовний крос», «Мовний баласт», «Запитання-жарти», «Віднови слово», «Склади дерево пізнання частини мови...» тощо.

Наприклад, складаючи алгоритм «Дерево пізнання дієприслівника як форми дієслова», я пропоную учням 7 класу завдання випереджального навчання (а саме: розрізнення прислівників за значенням: вгорі(місця),спросоння(способу дії), влітку (часу) тощо. Звертаю увагу учнів на правопис прислівників (разом: напам'ять – по-рос. наизусть), співзвучних сполучень(на пам'ять- на згадку).

Розробила та провела нетрадиційні уроки творчості: «Подорож у світ «Енеїди» І.П.Котляревського», 9 кл.; урок - «репрезентація думки» з проблеми «Поезії Ліни Костенко. Утвердження ідеї про те, що духовне багатство – найбільший скарб у житті» (7кл.); виховна година – «проблемний стіл» на тему: «Жити в мирі й злагоді» (8кл.); урок – «пошук істини» з проблеми «В.Симоненко. Ти знаєш, що ти – Людина?» (8кл.); урок - «презентація проекту» «Вінок слави Кобзареві» (8кл.), бінарний урок зарубіжної літератури та англійської мови на тему "Марк Твен. "Пригоди Тома Соєра"" (5 кл.), .

На уроках української та зарубіжної літератури використовую інтерактивні технології: «Діалог», «Синтез думок», «Спільний проект», «Коло ідей», «Дебати», «Асоціативний куш», «Сенкан», «Гронування». Ефективним буде той урок, на якому присутні глибокі теоретичні знання, ретельна підготовка, творчий підхід учителя.

Важливим є те, що, застосовуючи елементи інтерактивного навчання на уроках української мови та літератури, учні вчаться бути демократичними, критично мислити, співпрацювати, приймати рішення, спілкуватися з іншими.

Основними методами і прийомами інтерактивного навчання є самостійна робота, проблемні та творчі завдання, запитання учнів до вчителя та навпаки.

Використання інтерактивних технологій не є самоціллю, а лише засобом, який сприяє співробітництву на уроці.

Наочність на уроках застосовую і як засіб пізнання нового, і для ілюстрації думки, і для розвитку спостережливості, і для кращого запам'ятовування матеріалу. Засоби наочності використовую на всіх етапах процесу навчання: при поясненні нового матеріалу (портрети, опорні схеми та таблиці), формуванні умінь і навичок (ілюстративний матеріал), при контролі засвоєння навчального матеріалу (фотоматеріали).